

244

A JUBILEUMI PARK

Nagyvárosok tervező mérnökei világszerte figyelemre méltó erőfeszítéseket tesznek, hogy növeljék a zöldterületeket. Erre elsősorban egészségügyi okokból kényszerülnek.

A mi fővárosunk szinte kivétel a többi világváros között. Még közvetlen Budapest határain belül is változatos, tájelemekben gazdag hegyek sorakoznak. Mindenekelőtt a budai hegyek egyik legismertebbikéről, a Gellérthegyről akarunk itt néhány szót szólni, mely sziklafalával egész a Dunáig hatolva szépen illeszkedik bele fővárosunk képébe.

Főlszabadulásunk húsz éves évfordulója tisztele-

tére, éppen itt, a Gellérthegyen, a Főlszabadulási Emlékmű szomszédságában Jubileumi parkot létesítettek. Tervezését a Budapesti Városépítési Tervező Vállalat munkatársai: *Jancsó Vilmos és dr. Krizsón Zoltánné* végezték. E park mint zöldterület nemcsak Budapest lakóinak üdülését szolgálja, hanem a város tagolásával esztétikai céljának is megfelel. Fontos szempont, hogy nagyforgalmú utaktól távol esik, csendes és békés lakóépületek és villák környezetében. Még a bejárata környékén sincsenek nagyforgalmú utak. Magas fekvése révén gyönyörű kilátás nyílik innen a városra. A kerttervezők-

nek jelen esetben alapvető feladatuk volt a lejtős környezet megfelelő téralakítása. A földtömegek mozgását — külföldi szakemberek szerint is —, rendkívül célszerűen oldották meg. A Jubileumi park a főváros rozáriumának, rózsagyűjteményének céljára is készült és ennek kifejllesztése a közeljövőben meg is valósul. Díszfáit és díszcserjéit zömmel mediterrán jellegű növényanyagból válogatták össze, és az itt talált magányos fák, cserjék és sziklák a hozzájuk csatlakozó virággyalogszálakkal is hozzájárulnak a tér szerencsés összhatásához.

A parkot vagy gyalogosan, a Gellért Szállótól kiindulva közelíthetjük meg, vagy a 27-es autóbusszal a Kelenhegyi út felől. A Gellért tér felől fák, cserjék és zöld pázsit között kanyargó sétány visz föl az úgynevezett Verejték útra, amely néhány lépcsővel torkollik a Jubileumi parkba. Itt mindezekelőtt nagy zöld pázsit tárul elénk. A pázsit a kerti kompozíció legértékesebb eleme. Ez képezi az összefüggő egységes alapot, amelyen a fák, cserjék, virágok foltjai színesen kirajzolódnak. A hatalmas pázsittakarón elszórva mandulafákat látunk, melyek mind lombjukkal, mind korai virágzásukkal igen dekoratívan hatnak. A főúton fölfelé haladva három kővázát pillantunk meg. Ezek a kertművészeti kompozícióban a térformálás eszközei, a zöld pázsitból szép formáikkal kiemelkedve mintegy jelzik, hogy itt valami új, valami más kezdődik. Tovább haladva fölfelé, figyelmünk az utakra terelődik, melyek nemcsak vonalukkal vezetnek, s nemcsak szélességükkel utalnak fontosságukra, hanem megépítésük módjával, burkolatukkal is fontos kompozíciós és funkcionális elemet képeznek. A főforgalmi gyalogúton szemünk elé tárul a park egész keleti perspektívája, három nagy, különböző szintű teraszával, amelyek simán, zökkenő nélkül csatlakoznak a lejtős térszín azonos magasságú pontjaihoz. A terepalakításban általában a homorú térformák alkalmazása az előnyös. A kialakított park alapfelületét is homorú katlan alakúra formálták a tervezők, s így jó térhatást értek el.

A széles gyalogúton néhány lépcsőn fölfelé haladva elérjük az első teraszt, melynek aljában hatalmas, mintegy 70—80 méter hosszú, különböző színfoltokkal tarkított virággyalogszál terül el a pázsit széleiben. A terasz szögletes nagy betonlapokkal van kikövezve, szegélyező támfalában Kiss István „Budapest” című domborművét látjuk. Ez a főlszabadulásunk 20. évfordulójára készült alkotás a múlt és jelen egybefonódásának jelképe, amelyért alkotóját a múlt évben a főváros Pro Arte aranyérmével tüntették ki. A terasz egyik oldalában nagy árnyékot adó műanyagernyők a téralakítás és súlypontképzés jó eszközei, a másik oldalon pedig gyermekjátszótér kapcsolódik a térszínhez. A játszótér oldalának részében az élő sziklakert a harmónikus hatást még jobban fokozza.

Az alsó teraszt reprezentatív lépcső köti össze a középső szinttel, mely egész más képet nyújt a szemlélőnek, mint az előbbi. Itt a virággyalogszál magán a terasz betonlapján rajzolódik ki, hatszögletű egységes méretű köszegélyes virággyalogszálakban. A fehér betonteraszon elhelyezett tarka virággyalogszálak egyedülállóak a maguk nemében. Ezek rózsákkal, egynyári virágokkal, Canna indicákkal, élő virágokkal vannak beültetve. Számuk meghaladja az ötvenet.

A harmadik terasz egyben a legmagasabb szint is,

Ilyen volt a terület a parkosítás előtt ...

... és ilyen most

Parkrészlet a Citadellával és a Felszabadulási Emlékművel (A Fővárosi Tanács VB Városrendezési és Építési Osztályának archívumából)

mely szobrokkal és emléktáblával van dekorálva, ez utóbbin a jubileumi park létesítéséről szóló felirattal. E szinten négyszögletes kökeretben ugyancsak festői színhatású virágágyak vannak. Teraszonkint váltakozik a burkolat, az alsó teraszon betonburkolat van, a középső szabálytalan kőlapokból van kikirakva, míg a felső szint kavicsos utakkal van kiképezve. A legfelső terasz képébe szépen belekomponálták az itt talált természetes sziklacsoportokat is. A legfelső teraszhoz két kisebb terasz kapcsolódik. A parkban padok nagy száma áll a pihenni vágyó sétálók rendelkezésére. A padokat két irányba helyezték el egyrészt Pest, illetőleg a Duna felé, másrészt a Sas-hegy irányába, a kétfelé táruló szép kilátásnak megfelelően.

Az a néhány szobor, amit e parkban felállítottak, ugyancsak jól érvényesül a park-kompozíció elemei között. A második terasz fölépcsőjén elhelyezett — a magasságból a városra tekintő — női alak fel-

hívja a figyelmet a csodálatos panorámára, amely innen a városra nyílik. A második szobor a legfelső teraszon egy nőt ábrázol kis csikóval. A szobrász, Somogyi József ebben a művében az ember és a természet egységét formálta plasztikai valósággá.

A közel burkolt teraszok egyik feladata: a nagy park mikroklimáját kedvezően befolyásolja azáltal, hogy nyári melegben a felszálló légáramlást még jobban elősegíti, s a déli gyárváros szennyes levegőjét távol tartja.

Mint általában a parkokban, a jubileumi parkban is a növények minden más elemnél hangsúlyozottabban kapnak szerepet. Az egynyári és évelő virágok, a különböző színű verbénák, petúniák, begóniák, sedumok, muskátlik és a legújabb magyar Canna fajták a színek gazdag változatosságával élénkítik a parkot, teszik változatossá a virágágyak színeit. A fák és cserjék, mint a park legfőbb hangu-

latadó elemei egyesével és csoportosan vannak elültetve, főleg kőris, tölgy, hárs, berkenye és juharfák alkotják a fő növényanyagot. A park különlegeségeit a legújabb magyar hárs és berkenyeújdon-ságok képezik.

A cserjék és fák ügyes összeválogatása és elrendezése a lombhabituskok és kontúrvonalak szép összehatását hangsúlyozza ki. Ezt nagyban elősegíti a jó háttér. A szabálytalan facsoportok körvonalába belejátszik a városkép, a Duna vagy éppen a Sas-hegy festői háttér. Meggyőződésünk szerint szebb ajándékot a Főváros Tanácsa felszabadulásunk huszadik évfordulójára nem is tudott volna felajánlani a város lakosságának, mint e tartalmi gazdagságával és különleges növényzetének gazdag változatosságával megalkotott reprezentatív parkot.

Jankovich Oszkár

Országos Mezőgazdasági Fajta és Termelés
Technikai Minősítő Intézet

Az első teraszt szegélyező falon Kiss István „Budapest” című domborműve (Müller Ferenc felvétele)

